

זה הדרק

زوهدريخ - ZO HADEREKH

גיליון 41, 31 באוקטובר 2018

היישגים לחד"ש

החזית רשמה כמה ניצחונות בבחירות לרשויות המקומיות; מזכ"ל מק"י: נתמיד בדרכנו

במועצת העיר. אנחנו העיר היא הסיעה השלישית בגודלה בת"א-יפו. לפנייה - סיעותיהם של רון חולדאי (שנבחר לקדנציה חמישית) ואסף זמיר (סגנו היוצא). עם חברי המועצה של אנחנו העיר נמנים אסף הראל, עו"ד אמיר בדראן, חבר חד"ש יפו, שממשיך בתפקידו במועצה, שולה קשת ומוריה שלומות.

בחיפה שמרה חד"ש על כוחה (2 מנדטים), ומזכיר הסניף רג'א זעאתרה והפעילה הפמיניסטית שהירה שלבי יאיישו את הסיעה במועצת העיר. בל"ד, לעומת זאת, הפסידה את נציגה הבודד במועצת העיר.

לראשונה נבחרו לשתי מועצות מקומיות פעילות חד"ש: במג'אר זו ד"ר **נוהא ג'אבר**, ובמג'ד אל-כרום – **ערין חרייקי**. כרהט שבנגב לראשונה נבחר

נציג חד"ש לכהן כחבר מועצה – **מאג'ד כמאלאת**.

לראשונה זה עשורים רבים הפסידה חד"ש את ראשות המועצה המקומית יפיע שליד נצרת ואת ראשות הכפר הסמוך איכסאל. במועצת העיר נצרת, שבה ימשיך לכהן עלי סלאם כראש העירייה, ירד מספר נציגיה של חד"ש משמונה לשבעה. עם פרסום התוצאות החלקיות, בירך מזכ"ל המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י) עאדל עאמר את "אלפי החברות והחברים, פעילי חד"ש, מק"י ובנק"י שיצאו לרחובות הערים, המועצות המקומיות והכפרים ועמדו איתנים מול התקפות ארסיות של יריבים המשחקים לידי שלטון הימין, כמו התנהגות המשטרה וראש עיריית נצרת.

"בקרוב נלמד את התוצאות הבחירות לעומקן. ננסה להבין מדוע הצלחנו במקומות רבים, וגם מדוע הפסדנו הפסדים כואבים במיוחד כמו ביפיע או באיכסאל. יחד עם זאת, תוצאות הבחירות של 'אנחנו העיר' בת"א-יפו מעודדות. היחלשות הליכוד וש"ס הימניות בבחירות בת"א ומחיקת הרשימה הגזענית שרצה בעיר הן חדשות מצוינות. אנו נתמיד בדרכנו: בניית שותפות יהודית-ערבית שמאלית עקבית".

היישגים נרשמו לחזית הדמוקרטית שלום ולשוויון (חד"ש) בבחירות לרשויות המקומיות שנערכו השבוע (30.10). מתוצאות לא-סופיות שפורסמו בשעות הבוקר של יום רביעי (יום הופעת גיליון זה), עולה כי חברי החזית נבחרו לעמוד בראש ערים ורשויות מקומיות במרכז ובצפון, וכן נבחרו חברי מועצה רבים מטעם חד"ש בערים וברשויות המקומיות ברחבי הארץ.

בסכנין נבחר ד"ר **ספואת אבו-ריא** לראשות העיר בתמיכת חד"ש. אבו-ריא גבר על יריבו, יו"ר קבוצת הכדורגל בני סכנין לשעבר מאזן גנאים. בכפר יאסיף שבה חד"ש להנהיג לאחר עשרות שנים עם היבחרו של עו"ד **שאדי זידאן שוירי** לראשות המועצה. בכפר יאסיף גדל מספר חברי המועצה של החזית פי שלושה.

בדיר חנא נבחר לאחר שנים רבות חבר חד"ש לראשות המועצה – **קאסם ח'טיב**, מראשי מק"י. גם בכפר עילבון שבצפון ניצחה חד"ש בבחירות לראשות המועצה, ונבחר ברוב קולות **סמיר אבו-זייד** כדי לעמוד בראשה.

מועצה מקומית נוספת בצפון שנמצאת עתה בידי חד"ש היא עראבה, בה זכה בתפקיד **עומר נאסר**, מועמד החזית, ויכהן כראש המועצה.

בג'לג'וליה שבמשולש הדרומי נבחר לראשונה נציג חד"ש לעמוד בראש המועצה המקומית – המהנדס **דרוויש ראבי**. בבחירות בטירה ניצח ראש העיר המכהן, עו"ד **מאמון עבר אל-חי**, שזכה בתמיכת חד"ש הפעילה וימונה לקדנציה שלישית.

באום אל-פחם יתקיים סיבוב שני בין נציגי הרשימות החילונית והדתית, חאלד חמדאן וסמיר מחאמיד. בכפר כאבול עלה נציג חד"ש, המהנדס עסאד מורשד, לסיבוב השני.

בת"א-יפו, רשימת "אנחנו העיר" בראשות **אסף הראל**, שרצה כסיעת-בת של חד"ש, השיגה ארבעה מושבים

מכתבים למערכת

מנהלים ערבים ובתי ספר יהודים

בעקבות ידיעה מאת ליאור דטל שפורסמה ב-22.8 ב"דה מרקר" ("עקב מחסור חריף מונו מאות מנהלי בתי ספר ללא מכרז ולא הוכשרו לתפקיד"), אעיר שתי הערות.

האחת, המחסור במנהלים איננו תולדה של כוח עליון. המחסור קיים כי משרד החינוך אינו מאפשר לאוניברסיטאות להמשיך בתכניות להכשרת מנהלים, למשל תכנית המנהלים באוניברסיטת תל-אביב (בה נטלתי חלק). אני נמנה עם ראשוני בוגריה של התכנית שהעניקה תואר שני ונתנה הכשרה מוצלחת למנהלים החדשים. בין בוגריה, יהודים וערבים, אפשר למצוא מנהלים מוצלחים.

כעת הסיר משרד החינוך את ההכרה בתואר זה ומציב מכשולים בפני המנהלים המעוניינים בהכשרה אקדמית. לפיכך, יש לשוב ולהכיר בתואר ולהתמיד בשיתוף הפעולה עם האוניברסיטאות לשם הכשרת המנהלים.

השנייה, יש לגייס לשדרת הניהול מנהלים ערבים רבים, שהוכשרו לכך ושאינם מוצאים עבודה. העסקתם בבתי ספר יהודים מקדמת את השוויון בין העמים, מפחיתה באופן ניכר את המחסור במנהלים ונותנת הזדמנות לקידום מקצועי. מורים ערבים מובטלים מסוגלים גם ללמד ערבית ואנגלית בבתי ספר יהודיים, מקצועות בהם קיים מחסור ניכר בעובדי הוראה.

מופיד צידאוי, ערערה

אין צורך לתת במה לאורן חזן

רבים הזדעזעו לאחר שקראו פוסט גזעני של ח"כ אורן חזן מהליכוד. הוא כתב בזו הלשון: "לא מאשים את לוסיה אהריש שפיתתה נפש יהודי במטרה לפגוע במדינתנו ולמנוע מעוד צאצאים יהודים להמשיך את השושלת היהודית, להפך היא מוזמנת להתגייר". הוא הוסיף: "אני מאשים את צחי המתאסלם לוי שלקח את פאודה צעד אחד רחוק מדי. אחי, צא מהסרט. לוסיה, זה לא אישי, אבל דעי, צחי אחי ועם ישראל עמי".

בינאר החליטה ועדת האתיקה של הכנסת להרחיק את חזן לחצי שנה מהמליאה ומהוועדות בעקבות שורת התבטאויות נגד חברי כנסת, בעיקר נגד חברי הכנסת של הרשימה המשותפת. במהלך נאום במליאת הכנסת הוא כינה את ח"כ עבד אל-חכים חאג' יחיא (רע"ם, הרשימה המשותפת) "תומך טרור". בפוסט שפרסם באפריל בשנה שעברה בפייסבוק כתב חזן כי "אחמד טיבי הוא מחבל עם חליפה וצריך להיות הבא שיעוף מהכנסת". הוא גם אמר לח"כ מיכל בירן (המחנה הציוני) בדיון בוועדת הכספים "אני אציע לה טופס עבודה, למרות שאני בטוח שאף אחד לא היה מסתכל עלייך".

נשאלת השאלה: למה נותנים במה לאיש כזה? למה בכלל הוא מקבל משכורת על חשבוננו ומותר לו לכתוב ולהגיד דברים אלה? בושה למדינה ולמוסדותיה המאפשרים לקיים טיפוסים מהסוג הזה על חשבון משלם המסים.

רבקה ויטנברג, תל אביב

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל:
zohaderekh@gmail.com
או לתיבת דואר 26205 ת"א-יפו 126102

דברים בשם אומרם

וזו הכותרת של "ישראל היום": *****

"כתבה ביקורתית על בנימין נתניהו שהתפרסמה באתר 'ישראל היום' תחת הכותרת 'הושפלתי היום, לא אצביע עוד לליכוד' נמחקה זמן קצר לאחר פרסומה והוחלפה בשורה של כוכביות. ייתכן שהסיבה לצורת המחיקה המוזרה היא הרצון למנוע את האפשרות שעותק של הכתבה יישמר בזיכרון המטמון של מנועי החיפוש. הצינזור החפוז של הטקסט העיתונאי מצטרף לאינספור מקרים נוספים המעידים על הסימביוזה בין החינמון של מרים ושלדון אדלסון לבין הליכוד והעומד בראשו, בנימין נתניהו".

(העין השביעית, 17.10)

לוסי אהריש מועמדת לראשות העיר חיפה?

"שרת המשפטים איילת שקד, אמרה היום בכנס הבית היהודי בחיפה, כי יש צורך לדאוג לזהות היהודית בעיר".

(הודעת דובר הבית היהודי, 17.10)

ביקורו החריג של שגריר ארה"ב בהתנחלות

"שגריר ארה"ב בישראל דייוויד פרידמן ביקר בעיר אריאל בשומרון. פרידמן אמר באירוע כי 'ארה"ב מוכנה לעזור' והוסיף 'האם הפלשתינים מוכנים?'. זהו ביקור חריג מאוד שכן שגרירים זרים, ובכלל זה אמריקנים, לא חצו את הקו הירוק עד היום".

(ישראל היום, 17.10)

הלך הקוף, הגיע הגוף

"ידוע שכללי הצנזורה הדתית בעיתונות החרדית מניבים פרסומים תמוהים ומגוחכים (או מקוממים). כך למשל הרתיעה מאזכור המין הנשי מעל דפי העיתון מביאה לעקירת דמותן של נבחרות ציבור מתמונות רשמיות או לעיוות שמן (זכור הדיווח על 'גדליה איציק'. ידועה גם הסלידה מחיית המשק 'חזיר', הימנעות מאזכור של עבירות מין ואף הסתרת מעורבותם הפסיבית של תשמישי קדושה באסון ביתי). השבוע קיבלנו הדגמה לחבר נוסף ברשימה השחורה של העיתונות החרדית: הקוף, בעל חיים החולק אב קדמון עם האדם, וזכינו להכיר מחלה נדירה – אבעבועות הגוף".

(אורן פרסיקו, "העין השביעית", 18.10)

כיבוש נאור: פתוח לציבור, אבל לא לכל הציבור

"הצבא אסר שלשום על שני פעילי שמאל ועל פעיל פלסטיני מחברון להתקרב לטקס חנוכת אתר ארכיאולוגי בהתנחלות היהודית בעיר. החיילים הודיעו להם כי מדובר בשטח צבאי סגור. עם זאת, בטקס פתיחת האתר 'תל חברון' השתתפו מאות בני אדם, בהם אזרחים רבים, ובראשם מתנחלים מחברון. יצוין שהמינהל האזרחי הזמין את הציבור הרחב ואת התקשורת".

(הארץ, 19.10)

פרה - אחד הסודות השמורים בישראל

"מצלמות רשת עוקבות אחריה 24 שעות ביממה, פוסקי הלכה עורכים לה בדיקות מדוקדקות, ומקום המרעה שלה נשמר בסוד כמוס. אי שם בגולן נולדה פרה אדומה תמימה".

(מקור ראשון, 21.10)

נציגי ההון והתנועה האסלאמית: יד רוחצת יד

ראיון עם ד"ר עפו אגברייה על הבחירות באום אל-פחם

השיחות הציגו בני הכפר תנאים בלתי-הגיוניים ובלתי-מקובלים. לכן הרשימה מתמודדת כשותפות בין חד"ש ובל"ד.

מי הוצגו כמועמדים לראשות העיר?

מבין ששת המתמודדים על ראשות העיר, שניים מזוהים עם התנועה האסלאמית. אחד מהם הסתכסך עם התנועה בקדנציה שעברה והוא ראש העיר המכהן. השני הוא ראש רשימת התנועה הנוכחי ובאמצעותו חושבת התנועה האסלאמית להגיע לראשות העיר.

הרשימה של חד"ש-בל"ד לא הציגה מועמד לראשות העיר, כי המצב הפוליטי עדיין לא מאפשר זאת, וגם לא הודענו במי מבין ששת המועמדים אנו תומכים. העבודה שלנו מרוכזת בהצלחת הרשימה. נקווה שנהיה מיוצגים בצורה הולמת כך שמי שלא יגיע לראשות העירייה יצטרך לבנות קואליציה איתנו.

היכן מצוי עיקר הוויכוח בין הרשימות?

הוויכוח הכי חריף הוא בינינו לבין הרשימה האסלאמית. הצלחנו לעורר שיח ציבורי רחב, ולגרום לאנשים להבין שהתנועה האסלאמית מייצגת לא אותם אלא, כפי שהתחלתי להסביר קודם, קומץ של בעלי הון המעוניינים להשתלט על מקורות המימון דרך השליטה בעירייה.

הברית בין בעלי ההון לתנועה האסלאמית איננה חדשה. חלקם היו ממייסדי התנועה האסלאמית, ובמשך 30 שנות שלטונה הם הגדילו את הונם. הם היו המרוויחים העיקריים משלטונה וניצלו את מעמדה בעיריית אום אל-פחם לשם טובות הנאה.

לאותם בעלי הון יש מפעלים, קרקעות וחנויות גדולות בכפר. בתשדירי הבחירות שהם מפיצים ברשתות החברתיות הם שואלים מדוע הם צריכים לחכור אדמות בעפולה ולשלם שם הון תועפות, אם הם יכולים לעשות זאת באום אל-פחם ולשלם את הארנונה למועצה המקומית.

עכשיו, בלאו הכי יש לנו בעיה עם השלטון המרכזי בעניין אזור התעשייה: כל אזור התעשייה המאושר של אום אל-פחם משתרע בסך הכל על 100 דונם, ואילו לעפולה ולערים שכנות אישרו פי ארבעה. אם אותם בעלי הון ישלטו על אזור התעשייה של אום אל-פחם בעזרת שליטתם בעירייה, וכל אחד מהם יחטוף שטח לעסקים שלו – לא יישארו שטחים לבעלי העסקים הקטנים, לבעלי המסגרות והנגריות והמפעלים הקטנים, להם נחוצים רק דונם או שניים. בתסריט כזה, יישארו העסקים הקטנים בתוך הכפר, על הכביש הראשי, עם כל אי-הסדר שבדבר. זה נושא שיהיה חלק מהמאבק שלנו בשנים הקרובות.

סיבוב שני בבחירות לראשות העירייה באום אל-פחם יתקיים ב-13 בנובמבר בין המועמדים חאלד חמדאן וסמיר מחאמיד. בראיון שנערך ערב הבחירות המקומיות, "זו הדרך" שוחח עם הרופא ד"ר עפו אגברייה, יו"ר מועצת החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון (חד"ש), חבר הכנסת לשעבר ותושב אום אל-פחם.

כיצד נערכה חד"ש לבחירות באום אל-פחם?

בשלב ראשון היינו שותפים לכינון קואליציה שכללה את חד"ש, בל"ד, בני הכפר (אבנאא אל-בלד) והתנועה האסלאמית. הקואליציה ביטאה את הרעיון המקורי ללכת במשותף – כל התנועות הפוליטיות, גם ובמיוחד לאחר שהתנועה האסלאמית הצפונית הוצאה אל מחוץ לחוק. גיבשנו רשימה רחבה ודמוקרטית שתייצג את כל המפלגות והתנועות. ביחד עם התנועה האסלאמית, בל"ד ובני הכפר, כארבעה גופים עצמאיים, בחרנו בשני נציגים מכל גוף שהרכיבו את מועצת הרשימה. אך בהמשך פרשו מהשותפות הן התנועה האסלאמית והן בני הכפר.

מה השתבש?

אחרי תקופה מסוימת שבה דנו בעניינים רבים, לרבות המצע והרכב הרשימה, פתאום החליטו הגורמים השמרניים ביותר של התנועה האסלאמית להקים רשימה עצמאית. הם הגיעו למסקנה שיוכלו לשלוט בעירייה בעצמם, בלי צורך בשיתוף פעולה. הם עזבו את הרשימה שגיבשנו, והחליטו שלא להיות שותפים עם שום גורם: לא איתנו, לא עם בל"ד, לא עם בני הכפר. שייח'ים מטעמם הוציאו פתווה (פסק הלכה) וטענו לחילול השריעה. בטענות אלה נתלו כדי לפרק את השותפות.

האירוע שסיים סופית את השותפות היה כנס במתנ"ס, שבו אמורה הייתה להופיע להקה של זמרים וזמרות המבצעת שירים ערביים קלאסיים. מועצת הפתווה ששייכת לתנועה האסלאמית התנגדה להופעת הנשים, ולחצה על העירייה לבטל את ההופעה ולא לאשר לאנשים להגיע לשם. זה היה לכאורה התירוץ לפיצוץ הקואליציה בין ארבע המפלגות. לדעתי זה הבל הבלים, כי דרך קבע ישנן הופעות כאלה במתנ"ס. היו ויהיו. הם חיפשו עילה לפוצץ את הרשימה לכאורה בהקשר לשריעה האסלאמית.

אבל זה לא כל הסיפור. האמת היא שהתנועה האסלאמית תומכת בבעלי ההון באום אל-פחם, ואלה רוצים גם להחזיק בשלטון בעיר.

לאחר שהתפוצצה השותפות עם התנועה האסלאמית, חשבנו להמשיך בשותפות עם בני הכפר ובל"ד, אבל במהלך

לעקוב מקרוב וביתר שאת כדי שכל אישה תוכל לחיות בכיטחון ובשלווה".

חברת הכנסת הוסיפה: "20 נשים נרצחו מתחילת השנה. זו רשימה מדממת שמונה עוד 148 נשים מאז 2007. הנתונים מראים מגמת עלייה ברצח נשים. עשרות נשים שילמו בחייהן וזה ברור ששום שינוי עד כה לא מורגש בשטח".

ח"כ ג'בארין בביקור בכפר בוקר לאחר האירוע (צילום: זו הדרך)

הממשלה תתקצב תכנית למיגור אלימות כלפי נשים

בעקבות לחץ שהפעילו חברות הכנסת הפעילות בעניין האלימות נגד נשים, תגיש הממשלה בתוך שבועיים תכנית חירום לאומית ומתוקצבת למיגור האלימות כלפי נשים.

חברות הכנסת עאידיה תומא-סלימאן (חד"ש), הרשימה המשותפת), יעל כהן פארן (המחנה הציוני), עליזה לביא (יש עתיד) ומיכל רוזין (מרצ) הציגו במליאת הכנסת הצעה להקמת ועדת חקירה פרלמנטרית שתבחן את התנהלות משרדי הממשלה בטיפול באלימות נגד נשים לאור מקרי הרצח שאירעו במדינה בשבוע האחרון.

לאחר משא ומתן של חברות הכנסת מול יו"ר הקואליציה דוד אמסלם (הליכוד), סיכמו הצדדים כי הממשלה תקדם בשבועיים הקרובים תכנית חירום לאומית ומתוקצבת להגנה על נשים בסיכון גבוה, את תקצוב תכנית החומש הלאומית למאבק באלימות במשפחה, וכמו כן גם תזרוז את חקיקת חוק האזיקונים האלקטרוניים במושב הזה.

ח"כ תומא-סלימאן, יו"ר הועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי, מסרה ל"זו הדרך" בעקבות ההישג: "הגענו להסכם היום כי אנחנו לא מחפשות איך להיות 'אנטי', לא באנו לכאן כדי להתנגח, אלא מפני שחשוב לנו לקדם ביעילות ובמסירות את הנושא ולמקמו בראש סדר העדיפויות. אמשיך

יער של עשבים שוטים: 'תג מחיר' נוסף ביפיע

אלמונים ריססו כתובות נאצה בסוף השבוע האחרון (26.10) בשעות הלילה בכפר יפיע הסמוך לנצרת, והשחיתו כ-20 כלי רכב. לפי המשטרה, על קירות שני בתים ורססו כתובות "נקמה" וצויר מגן דוד. על כמה כלי רכב ורססו הכתובות "תג מחיר" ו"ערבות הדדית" ונוקבו צמיגייהן. המשטרה פתחה בחקירה וצו איסור פרסום הוטל על יתר הפרטים בפרשה.

עוד קודם לכן, בשבוע שעבר (21.10) הושחתו 15 כלי רכב בכפר הפלסטיני מרדה בגדה המערבית. תושבי הכפר דיווחו כי צמיגים של כמה כלי רכב נחתכו, וכן כי על כמה מהם ורססו כתובות נאצה. לפני כשנתיים, בספטמבר 2016, אירע אירוע דומה בכפר יפיע, כאשר שני נערים ריססו כתובות 'תג מחיר' ביפיע והציתו כלי רכב רבים.

ח"כ איימן עודה (חד"ש), יו"ר הרשימה המשותפת, מסר בתגובה: "העשבים השוטים כבר מתחילים להיראות כמו יער. ההסתה של נתניהו וממשלתו מחלחלת ומשקה את הקיצוניים. "הערבים נוהרים" הופך לקמפיניים גזעניים ברשויות מקומיות והאוכלוסיה הערבית הופכת לשק החבטות של הימין. האחריות נמצאת למעלה".

חברו לסיעה, ח"כ יוסף ג'בארין (חד"ש), הרשימה המשותפת) הוסיף לאחר ביקורו בכפר יפיע בבוקר שלאחר ההתקפה הגזענית: "ההתקפות של כנופיות 'תג מחיר' נמשכות נגד הציבור הערבי זה כמה שנים, כאשר המשטרה מגלה חוסר אונים מחריד. בכפר יפיע מדובר בפשע שנאה שני בשנתיים האחרונות. חייהם ורכושם של הערבים אינם הפקר, ואין זה מתקבל על הדעת שהמשטרה אינה מצליחה לשים יד על הפושעים. הממשלה נושאת באחריות להימשכותן של ההתקפות הארסיות על היישובים הערבים ומוטלת עליה האחריות למצות את הדין עם הפושעים".

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע

בדואר אלקטרוני

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח
 כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות
 המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה
 הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

מנואלה דאביליה, רצה בבחירות כמועמדת לסגנית הנשיא יחד עם הדאד.

בולסונרו (63) דיבר בעבר בשבח הדיקטטורה הצבאית הפרו-אמריקאית ששלטה בברזיל שני עשורים (1964-1985) וטען כי זו "הביאה לשגשוג כלכלי". חשוב לזכור כי מדובר במשטר שהוציא להורג מאות ממתנגדיו ועינה מאות אלפים. בשנת 1991, אחרי שנבחר לקונגרס, קרא בולסונרו להחזיר את המשטר הצבאי, וב-1999 קרא למלחמת אזרחים ולהוצאתם להורג של כ-30 אלף אנשי שמאל – בחיקוי לדיקטטורה הצבאית הרצחנית בארגנטינה השכנה.

המועמד המפסיד, פרננדו הדאד, מסר: "יש לנו אחריות להיות אופוזיציה. עלינו לשים את האינטרסים הלאומיים, האינטרסים של כל העם הברזילאי, מעל לכל. ברזיל מעולם לא נזקקה לאזרחות פעילה יותר מאשר עכשיו". הוא הוסיף: "אל תדאגו, אנחנו כאן. אנחנו ביחד!"

אמור לי מי חבריך...

נשיא ארצות הברית דונלד טראמפ מיהר לשוחח בטלפון עם בולסונרו ובירך אותו על ניצחונו בבחירות. על פי הודעת הבית הלבן, השניים סיכמו לעבוד בשיתוף פעולה כדי "לשפר את החיים של אזרחי ארה"ב וברזיל, וכמנהיגים אזוריים, גם את החיים באמריקות הצפונית והדרומית".

אחרי טראמפ, בירכו זה אחר זה כל הנשיאים הניאו-ליברליים באמריקה הלטינית את הנשיא הנבחר. נשיא ארגנטינה, מאוריסיו מקרי, אמר: "אני מקווה לעבוד איתו יחד לטובת היחסים של המדינות שלנו ולרווחתם של הברזילאים והארגנטינאים". נשיא צ'ילה, סבסטיאן פיניירה, צייץ בטוויטר: "אני מברך את העם הברזילאי על בחירות נקיות ודמוקרטיות. אני בטוח שנעבוד יחד עם חזון ועוצמה לקראת עתיד שיספר את האינטגרציה ואת רווחת עמנו".

קווים רבים משותפים לארבעה: כולם אמידים, כולם "לבנים גאים", כולם מצדדים בקפיטליזם פראי וכולם זוכים בתמיכת "החוגים הפיננסיים" או "השווקים", קרי משרתים היטב את האינטרסים של התאגידים הגדולים והבורגנות.

"בולסונרו סחף את אזרחי ברזיל וניצח את הבחירות לנשיאות. כך משך את האומה הגדולה ביותר באמריקה הלטינית בתודות ימינה, והצטרף לשורה מתארכת של מנהיגים ואומות ברחבי העולם המושפעים מהמגמה הלאומנית", בישר-חגג ביום שני (29.10) עיתון החוגים הפיננסיים האמריקאיים, "וול סטריט ז'ורנל". יצוין שהעיתון אף קרא להצביע עבורו במהלך השבועות האחרונים.

עוד חשוב היה לעיתון עסקי זה לספר לקוראיו כי "בולסונרו הוא פרו-ישראלי מובהק, ובנאומי הבחירות שלו הצהיר שהמדינה הראשונה שבה יבקר לאחר היבחרו לנשיאות היא ישראל. עוד טען בולסונרו כי אחד ממנהליו הראשונים יהיה להעביר את שגרירות ברזיל לירושלים".

ה"ניו יורק טיימס" הבהיר כי התמיכה בבולסונרו בקרב המגזר העסקי נובעת, בין היתר, "מהחלטתו למנות בנקאי מוערך לשעבר לראש הצוות הכלכלי שלו", וכן מתוך "חשש לשובה של מדיניות שמאלנית בהנהגת מפלגת הפועלים. חביב השווקים, המועמד ג'ררדו אלקמין, נשר מהמרוץ לנשיאות אחרי הסיבוב הראשון בתחילת אוקטובר. בולסונרו הוא מועמד החלומות עבור השווקים הפיננסיים".

יחד עם זאת, צופה העיתון הניו-יורקי כבר את העתיד לבוא: "ברזיל, הכלכלה השמינית בגודלה בעולם, מתקשה להשתקם מהמשבר הכלכלי שבו היא שרויה. בולסונרו עלול להעמיק אותו".

אפרים דויד

כרזה של התאחדות הסטודנטים הארצית של ברזיל: "בולסונרו, לא!"

בולסונרו נשיא ברזיל החדש ניאו-ליברליזם וניאו-פשיזם הולכים יחדיו

מועמד הימין הניאו-פשיסטי והניאו-ליברלי ז'איר בולסונרו ניצח בבחירות לנשיאות ברזיל השבוע (28.10). בולסונרו ניצח בסיבוב השני את מועמד השמאל, פרננדו הדאד, שהתמודד מטעם מפלגת העובדים ובתמיכת המפלגה הקומוניסטית של ברזיל. בולסונרו זכה ב-55% מהקולות, ואילו 45% מהמצביעים תמכו בהדאד.

בולסונרו, נציגם של בעלי ההון, ראשי הצבא ותנועות הימין הקיצוני הפרו-אמריקאי שקיבל בסיבוב הראשון כ-47% מהקולות, בעוד שהסקרים חזו לו רק כ-36%. לבולסונרו חסרו רק 3.3% כדי להגיע לרף של 50% ולהיבחר לנשיאות כבר בסיבוב הראשון.

עם פרסום תוצאות הבחירות, מסרה נשיאת המפלגה הקומוניסטית של ברזיל, חברת הפרלמנט לוסיאנה סנטוס, בשם הוועד המרכזי: "יש להתלכד בחזית רחבה להגנת על הדמוקרטיה ועל זכויות העם. המפלגה סבורה שבחירת בולסונרו היא נסיגה פוליטית משמעותית שבכוחה לאיים על ההישגים ההיסטוריים של העם הברזילאי. המסר של הקומוניסטים בשעה קשה זו הוא ברור: הרוב יתקומם כדי להגן על הדמוקרטיה". יצוין שאחת ממנהיגי המפלגה,

מוף: בעד פופוליזם שמאלי

מבחינה פוליטית, הניאו-ליברליזם הוא ייצור כלאיים בין שתי מסורות שונות וסותרות: מחד גיסא הליברליזם של יבנתו שלטון החוק, הפרדת רשויות וחופש (זכויות) הפרט, ומאידך גיסא הדמוקרטיה של יבנתה ערך השוויון והריבונות עממית. הליברליזם הוא קוסמופוליטי; הדמוקרטיה, לעומתו, דורשת יצירת גבול בין "אנחנו" (אזרחים) ל"הם" (שאר העולם). הניסיון למזג בין שתי המסורות משאיר תמיד מתח וסתירה. הסתירה בין קפיטליזם פיננסי-עולמי לבין התצורות הפוליטיות השונות של המדינה הדמוקרטית יצרו את המצב הפוסט-דמוקרטי: דלדול ריבונות המדינות, טשטוש גובר בין שמאל לימין, בחירות שאינן אלא סמל ריק ואינן מציבות אלטרנטיבות ממשיות. מכאן נגזרת פוליטיקה של קונצנזוס בין אליטות טכנוקרטיות. במצב זה, דווקא המרכז-שמאל הניאו-ליברלי מנסה ליצור חסם מוסרי-פוליטי בין המחנות באמצעות המשגה של "קיצוניים מול מתונים".

מוף אינה נבהלת מהצגת עמדותיה כ"פופוליזם שמאלי". פופוליזם ימני באירופה מאגד בתוכו את המפסידים מהסדר הניאו-ליברלי. הימין טוען כי הוא יחזיר את הריבונות לעם ויחדש את הדמוקרטיה, אך רוצה שמושג הריבונות יחול רק על בני הלאום "האמתיים" ומוציא מהעם מהגרים או קבוצות אחרות. הוא אינו מרבה לעסוק בשאלת השוויון, ולמרות מתן ביטוי להתנגדויות למצב הפוסט-דמוקרטי, הימין אינו יוצא חוצץ נגד הניאו-ליברליזם. ניצחון הימין יכול להביא לצורות לאומניות ואוטוריטריות של ניאו-ליברליזם. מול מושג העם של הפופוליזם הימני, נדרש הפופוליזם השמאלי לייצר אידיאולוגיה את מושג העם הכולל שלו (We Are the 99%).

יש מקום להתווכח עם דעותיה של מוּף לגבי המרקסיזם. צריך לזכור שהיא כותבת בבריטניה, בה קבוצות מרקסיסטיות רבות משקיעות את מלוא מרצן במאבקים פנימיים. הספר מתאר היסטוריה את יצירת הגוש של תאצ'ר בשנות ה-80 ואת המצב הפוליטי בארצות שונות באירופה. המחברת תולה תקוות רבות בהתחדשות השמאל בבריטניה ובספרד. לדעתה, הרעיון העיקרי בספרון זה רלוונטי גם לישראל. יש צורך לגבש את משמעות המושג "עם" ללא הדרה מראש של שום קבוצה. בישראל לא הייתה מעולם מפלגה כמו הלייבור. הסיכוי היחיד אפוא הוא לשאוף לכונן תנועה רחבה שתכלול בקרבה, תוך שוויון וסובלנות, ציבורים שונים מאוד. זה נכון לגבי הרשימה המשותפת, לגבי "עומדים ביחד" ולגבי חזיתות בבחירות המקומיות.

אבישי ארליך

Chantal Mouffe: For A Left Populism,
Verso, London, 2018

ספר קטן זה, שראה אור השנה בהוצאה השמאלית הבריטית, מעדכן את השקפותיה של שנטל מוּף, פילוסופית פוליטית בלגית החיה בלונדון. מוּף הייתה שותפתו של הפילוסוף הפוליטי הארגנטיני-בריטי ארנסטו לקלאו. לקלאו ומוּף, שהוגדרו "פוסט-מרקסיסטים", עסקו מאז אמצע שנות ה-80 ביישום ההמשגה הגרמשיאנית והפוסט-סטרוקטורליסטית (אלתוסריאנית) לפוליטיקה העכשווית, ובמרכזה מושגי ההגמוניה והפופוליזם.

הספר החדש, כמו קודמיו, מכיל ביקורת כפולה. מצד אחד, הוא מבקר מפלגות מרקסיסטיות "מהותניות", אלה הגוזרות מהתאוריה קדימות למעמד העובדים וקוראות למהפכה אלימה; ומצד שני – מבקר מפלגות סוציאל-ניאו-ליברליות, למשל "הדרך השלישית" של הלייבור של בלייר או הסוציאל-

דמוקרטים הגרמנים והאוסטרים המשתתפים בממשלות ניאו-ליברליות. הספר מנסה להתוות אסטרטגיה של פוליטיקה רדיקלית באמצעות גיבוש של תנועות חברתיות שונות של מנוצלים, מודרים, מופלים ומדוכאים.

מוּף מציעה אסטרטגיה "אגוניסטית", מושג שפיתחה בספריה הקודמים, הדורשת להכיר בכך שקונפליקטים, ניגודי אינטרסים ונקודות מבט שונות הם מהותיים לשדה הפוליטיקה. הם נובעים ממיקום שונה במערכת החברתית (מעמד, מגדר, גזע, אתניות, מוגבלות פיזית, גיל וכן הלאה) ויישארם בכל עתיד, מפני שאי אפשר לבטלם. עמדה זאת עומדת בנגוד לגישות השואפות לביטול הקונפליקטים: בחברה הנתר-מהפכנית הקומוניסטית אצל מרקס למשל, בהמשגת ה"ידיד-אויב" של קרל שמיט, או בסדר הרציונלי שאמור להביא לקונצנזוס אצל האברמס וראולס.

מנקודות מבט אגוניסטיות זו, מציעה מוּף אסטרטגיה המאגדת, מתוך אקוויוולנטיות וללא היררכיה, קבוצות רבות לא סביב תביעה לאופן ייצור אחר (סוציאליזם, קומוניזם) אלא תוך פיתוח, הרחבה והעמקה של מושג הדמוקרטיה לכל תחומי החיים.

המושג המרכזי בספר הוא "פופוליזם". לדידה של מוּף, מדובר בשיח המכונן גבול בין שני מחנות: הדפוקים לעומת הממסד. לדעת מוּף, "הרגע הפופוליטי" נוצר כאשר בלחץ שינויים פוליטיים וסוציו-אקונומיים מתערערת ההגמוניה השלטת תחת לחץ אי-שביעות הרצון והדרשות המרובות. מוסדות הסדר הקיים מאבדים את אימון הציבור; הגוש ההיסטורי שהיווה את בסיסה החברתי של ההגמוניה מתפרק, ונוצרת האפשרות של כינון נושא חדש של פעולה קולקטיבית. העם מסוגל לעצב מחדש סדר חברתי הנתפש כבלתי-צודק.

מצב זה מתקיים, לדעת מוּף, כעת בארצות אירופה. הסדר הניאו-ליברלי (שלטון השוק, דה-רגולציה, הפרטה, קיצוץ פיסקלי וצנע) ששרר משנות ה-80 מתערער. לטעמה, אנו מצויים בתקופת בין המיצרים ("אינטרגנום" בלשון גראמשי). הישן כבר אינו עובד, ואילו החדש עוד לא החליפו.

אמנות, לא לאומנות

יותר מאלף הפגינו ברחבת סינמטק ת"א במוצ"ש (27.10)

נגד התיקון לחוק התרבות המכונה "נאמנות בתרבות". התיקון מאפשר לשרת התרבות לשלול תקציבים מגופים נתמכים ה"חותרים תחת ערכי המדינה וסמליה". התיקון אושר בשבוע שעבר (21.10) בוועדת השרים לענייני חקיקה. בין המפגינים – עשרות

אישי ציבור, אמנים, יוצרים, שחקנים וסופרים.

ההתנגדות לחקיקה הפשיסטית שיזמה רגב מתרחבת. בתי הספר לאמנות בצלאל, שנקר והאקדמיה למוזיקה פרסמו הצהרה משותפת נגד החוק, וכך גם עשה איגוד המחזאות והמחזאים שיצא בקריאה חריפה נגדו. על עצומה שהפיץ פורום מוסדות התרבות חתמו יותר מ-2,500 שחקנים, יוצרים, אמנים, סופרים ואנשי אקדמיה.

עצומה בינלאומית נגד חוק הלאום הגזעני

תחת הכותרת "למען שוויון לכל אזרחי ישראל", חתמו אישים רבים השבוע על עצומה בינלאומית למען שוויון אזרחי ונגד חוק הלאום הגזעני. העצומה פורסמה בצרפת ביוזמתם של הכלכלן רוברט קיסוס, ההיסטוריון ברנרד רבנל, המשפטן מישל טוביאנה וההיסטוריון והעיתונאי דומיניק וידאל. בעצומה, ובה הסבר על מהותו של החוק החדש של ממשלת הימין, נאמר כי הוא "מייצר שני סוגים של אזרחים: אזרחים יהודים או ממוצא יהודי ותחתיהם האזרחים הערבים או שאינם יהודים שהיו לאזרחים מסוג ב".

המארגנים הוסיפו: "הפגנות ומחאות רבות נערכו בישראל נגד החוק, בהן לקחו חלק רבבות מאזרחי ישראל, מכל העדות ומכל הדתות. אנו קוראים לעמוד לצדם של אנשי הקדמה בישראל בדרישה לביטול החוק הבלתי-צודק, למען שוויון לכל האזרחים וכדי לשים קץ למתקפות החוזרות ונשנות נגד המרחב הדמוקרטי, החירויות הדמוקרטיות וזכויות האדם".

בין החותמים על העצומה: ואדי אל-אסמר, נשיא ארגון זכויות אדם; פרופ' גדי אלגזי; פרופ' ז'אן קריסטוף אטיאס; העיתונאי פייר ברבנסי מהעיתון הקומוניסטי הצרפתי "הומניטה"; פטריק בדואין, נשיא הפדרציה הבינלאומית לזכויות אדם; ד"ר רוני בראומן, מייסד "רופאים ללא גבולות"; ד"ר אפרים דויד, עורך "זו הדרך"; פרופ' דניס שרביט; הסופרת הלבנונית דומיניק אדה; ההיסטוריון האלגייראי והלווחם לעצמאות ארצו, מוחמד חרבי; השר התוניסאי לשעבר

כמל ג'נדובי; פרופ' אווה אילוז; עורך העיתון "הומניטה" וחבר הפרלמנט האירופי פטריק לריאיק; פרופ' מיכאל לוי; הכלכלן גוסטב משיח; הסופר ז'יל פרו; דניאל סילבר, לשעבר נשיא הפדרציה של ארגוני התרבות היהודיים בארגנטינה; ההיסטוריון אנו טרברסו ועוד.

לחתימה על העצומה ולמידע:

pouregalitecitoyensisrael@gmail.com

מטפלות המשפחתונים עתרו לבג"ץ

איגוד מטפלות משפחתוני משרד העבודה והרווחה המאוגדות בכוח לעובדים הגיש בשבוע שעבר (25.10) עתירה לביהמ"ש המחוזי בירושלים נגד משרד העבודה והרווחה בגין המכרז להפעלת המשפחתונים באמצעות זכיינים פרטיים.

היקף הזכיינות הפרטית היא בשיעור של כ-45% (שאר המפעילים הם רשויות מקומיות). אחת לארבע שנים מתקיים מכרז להפעלת המשפחתונים באמצעות זכיינים פרטיים. המכרז קובע את אופן ההתקשרות בין משרד הרווחה לבין הזכיינים, אולם נעדר כל התייחסות למטפלות.

מכוח לעובדים נמסר כי "המטפלות מונות קרוב ל-4,000 עובדות, מרביתן מהפריפריה, והן מספקות מסגרת מפוקחת לכ-18 אלף פעוטות. המשפחתון פועל אמנם מביתן אך הן אינן יכולות לקבוע את שכר הלימוד או את מספר הילדים, והן אינן יכולות ליטול ימי חופשה ומחלה או לשבת שבעה ללא מחליפה מאושרת שתמשיך לקיים את המשפחתון בביתן. למרות חשיבותן הרבה, מעמדן נותר מיוחד וחרגי בשוק העבודה: הן אינן שכירות, אינן מקבלות תלוש משכורת או פנסיה ואינן זוכות בתנאים סוציאליים".

הגדה השמאלית

כנס מרקס ה-12

ב-10.11 יתקיים, החל בשעות הבוקר, מרתון הרצאות ודיונים במלואות 200 שנה להולדתו של קרל מרקס.

ישתתפו בכנס: **תמר גוז'נסקי, עאדל עאמר, מוטי גיגי, אפרים דויד, עבד נאענה, יפעת סולל, אבישי ארלין, עופר נסיף, אורי וולטמן** ועוד.

ב-20:00 יוקרן הסרט "קרל מרקס הצעיר" (2017) **שבת, 10 בנובמבר, 11:30, אחד העם 70, תל אביב**

מועדון קולנוע בגדה השמאלית

כנפיים - לריסה שפיטקו

1966, ברית המועצות (רוסית; כתוביות באנגלית) **מוצ"ש, 3 בנובמבר, 20:00, אחד העם 70, תל אביב**